

Лауреат літературної премії Ім. Андрія Головка письменник Борис Тимошенко в автобіографічному романі «Потала» довірливо розповідає про свою долю (а доля кожної людини неповторна), про свій шлях до Бога й України, – до самого себе.

Він належить до покоління дітей війни. Їх у матері було троє. Коли рідні краї було визволено від німецьких окупантів, нетерпляче чекали вістки від батька-воїна. Але вістки від Олекси Тимошенка ніякої...

Закінчилася війна. Додому вертається батьків друг Юхим Малюк. Поспішав у рідну хату до чотирьох своїх діток, до дружини, до матері. Та вони лежали в сирій землі: загинули від обстрілу села визволителями. Приголомшений горем, він хотів накласти на себе руки. Але побачив трьох дітей свого друга Олекси, якого вже вважали загиблим. Жаль до сиріт, до їхньої нещасної матері пробудив його до життя. Він стає батьком дітей друга, чоловіком його дружини.

Минуло два роки, народився спільний син, загоїлися тяжкі душевні рани. Аж тут телеграма, –

«Жив, здоров. Твій муж Алексей». Він, як стане потім відомо, був засуджений без права листування за «придатільство», бо потрапив у німецький полон. Як же воно тепер буде?..

Батькове ув'язнення, його «придатільство» найтяжче травмували старшого сина Бориса. Виростав він надміру вразливим, хворобливо емоційним, боязливим, що глибоко позначилося на його долі. Та йому зі складною, суперечливою душею пощастило проникнутися сковородинівською мудрістю: «Глибоко серце людини, хто пізнає його?»

І він наважився через пізнання власного серця побачити серця людей звичайних і видатних, – а їх на життєвому шляху стрілося немало, – і сказати своє слово правди.

Жорсткі обставини кинули автора роману-сповіді, як і цілий народ наш, на поталу – на тяжкі випробування, муки. Та своєю боротьбою, своїм проникненням у глибину душі письменник показав, що допомагає людині за будь-яких обставин лишатися чесною, довів: не так важливо, яким ти був учора, значно важливіше, який ти сьогодні.

Каре зерня

Світ зелений, мов пуг'янок,
З якого явиться яблуко.
Я живу собі в яблуку
І дивлюся крізь яблуко в світ.
Крізь яблуко зелене – зелений світ.
Яблуко наливалось, яблуко зріло,
Яблуко світанком рожевіло,
І світанковим був мені світ.
Але я мріяв про дощ,
Бо ніколи не бачив дощу,
Але я мріяв про сонце,
Бо ніколи не бачив сонця...
Чую, стукають...
Черв'як прорив нору до мене
Й сказав:
– Вилазь до сонця... Дихнеш...
А я подумав: коли черв'ячною норою
До сонця вилазити...
Краще обірву мій світ яблуко
І розіб'ю об дорогу.

Копання картоплі

Крупчасту землю розгорнути пальцями –
Надибати кулясту твердість бульби.
Стаєш немовби картопляним пагоном,
Частинкою землі стаєш немовби.

Мудрішаєш над нею, розпашлюю,
Мов істини вишукуєш плоди.
Мов соком плід, наповнюєшся силою –
І глибшими стають твої сліди.

Округла бульба гулко гупа поміж вінця,
Вгрузає в грядку переповнене відро.
А очі наші – заокруглі неспокійці,
Вишукують невтомно земляне добро.

Дівчата запітніло поправляють коси, –
На мить з-під одягу кулясто зваба блисне.
Кулясті гарбузи, неначе тлусті глобуси,
Поважно котяться на голі картоплище.
(На тлі чорнозему, немов планети дивні,
Що пролітають у космічній млі...)

* * *

Треба вчасно прозріти до Бога,
Вчасно треба до правди дійти,
Бо, як станеш на пружі порога,
Пізно буде себе вже клясти.
Пізно буде себе вже судити,
Де й коли ти вчинив без душі...
Не повернеш з минулого й миті...
Тож сьогодні живи й не гриши.

Борис ТИМОШЕНКО